

Star papir.

Spisala Zofka Kveder.

Davi sem prišla v novo stanovanje, v malo sobico z jednim oknom, ki se odpira na ozko, mrtvo dvorišče. V kotu stoji star kanape, nasproti postelja, pri oknu stara omara, v sredi mala mizica in dva stola.

Sobica ni draga a nekak poseben, plesnjiv duh plava v njej. Tapete so sive in zakajene, v kotih se skrivajo cel dan temne, melanholične sence, pod stropom se ziblje polumrak in zdi se mi, kakor bi spali v njem dolgi, boleči vzdih. Nek duh, nek duh, ki mi leze v živce in dušo. Najprvo se ga ne opazi, a potem pride in lega na pljuča, leno in zaspano in pluća dihajo težko in hropeče. Prav po smrti diši.

In zdaj sem našla v predalu star papir. Rujavkast je, zaprašen, ob robih zviti in črnilo se pokazuje le v obledelih, melanholičnih črtah. —

Na tem papirju sem čitala besede polne resignacije in polne kletve . . . .

— Že pol leta umiram. Vsako noč se trga življenje iz mene a zjutraj še živim. Vsak dan mrem štiriindvajset ur a konca le ni in ni. Že vsa pluća sem izmetal iz sebe a še vedno prihajajo kosi in jaz diham in živim, sam ne vem, od česa in kako.

Kdaj bo že konec tega prokletega življenja? Da, da prokleta prokleta!

Sem-li imel eno samo uro sreče, slasti, ali sem le en dan živel, s srcem in dušo?! Ne, ne, niti pol ure nisem bil srečen, niti en dan se nisem mogel vspeti iz životarenja v življenje.

O, vi prokleti, prokleti! Vso kri ste mi izpili iz žil, izkoriščali ste me in bili v prah, dokler ni sleherna prosta misel zamrla v mojem srcu. Prokleti bodite stotisočkrat! Vsako noč prosim strašne kletve nad vas, nad vse človeštvo.

Ha, kaj sem še človek, kaj sem sploh človek?!

Mati me je vrgla, ko sem se rodil na smeti in ljudje so se me ogibali, kakor strupenega gada. Dušo sem imel, lepo dušo in povselp sem se nad tmine duševnega proletarijata. Kaj mi je pomagalo, kaj?! Bili ste me, črtili ste me in srce ste mi trgali in žgali z žarečimi drogi.

O vi prokleti!

Dušo ste mi ubili, življenje ste mi uničili. Prokletstvo nad vas!

In jaz tepec sem se plazil krog vas in moje oči so vas prosile ljubezni. Vi in ljubezen?! Denar je vaša ljubezen in vaš Bog!

Nekdaj me je poljubilo dekle, sem na usta z vročimi poljubi, ki so mi žgali pamet in palili srce. Čez štirinajst dni sem jo srečal na ulici. Smejala se mi je v obraz in ko sem šel mimo nje in vso dušo vsilil v pogled, je siknila : berač.

Ha, ti gomazen človeška, kako te črtim!

Zadnji moj dih bo kletev za vas, vi vampirji človeški.

Kaj bi mi bilo treba umirati v najlepši mladosti, da ste mi dali kruha. Jaz sem stradal, ko ste se vi mastili!

Vsak moj dih je sovražstvo, samo to mi še neda umreti in živelo bo še, ko bode moje truplo že davno trohnilo v zemlji. — —

Zdaj že dva meseca stanujem v sobici. Prsa me bole, včasih čutim, fine, boleče bodljaje. V noči zbuja moj kašelj nevidne, mrtve duhove. Mrzlo se plazijo po mojih licih in počasno se rogajo iz tmine. Jaz molim dolge, svete molitve in v prsih mi trepeče mrzel, resigniran strah. Kadar zaspim, me obiskujejo težke, hudobne môre in pot mi izbija po vsem telesu.

Ljudje pravijo, da sem bolna. Moja lica so bleda, samo včasih se vžge pod fino, prozorno kožo živa, hektična rdečica.

In če sem bolna, kaj za to?! Prav nič se ne bojim.

Tisti stari papir, ki sem ga našla v miznici, čitam vsak dan za steno pa sem kupila bakrorez Böcklinovega »otoka mrtvih.«

Le naj zvení, le naj zvení ...

Močij peklenških strastni boj
zda j v duši mi hrumi,
ki zmučena, oj zmučena
mirú si spet želí ...

A čembolj stezam jaz roke,
za krsto mrtvih nad, —
tem globlje pada, pada spet
v obupa mi propad!

Le naj zvení, le naj zvení,
pošastij zdaj krohot ...

Ha, ha, radujte se vsaj ve
nad muko mojih zmot! ...

Zorana.

